

NUMIZMATIČKI NALAZI NA GROBLJU KOD CRKVE SV. PETRA U KULI ATLAGIĆA NEDALEKO BENKOVCA*

TOMISLAV ŠEPAROVIĆ
Muzej hrvatskih arheoloških spomenika
Stjepana Gunjače bb
HR-21000 Split
tomislav.separovic@mhas-split.hr

UDK: 737.1(497.5 Kula Atlagića)
Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper
Primljeno / Received: 2010-03-19

U radu se objavljuju numizmatički nalazi koji potječu s arheoloških istraživanja provedenih 1997. godine na prostoru groblja kod crkve sv. Petra u Kuli Atlagića nedaleko Benkovca. Riječ je o 19 primjeraka novca. Najstariji primjerci potječu iz razdoblja kasne antike dok su najmlađi venecijanski soldi emitirani u 17. i 18. stoljeću za Dalmaciju i Albaniju, te Moreju. Većinu pak nalaza čine srebrni srednjovjekovni venecijanski novci uz pojedine primjerke gradova Padove, Mantove, Splita, te Akvilejskog patrijarhata.

KLJUČNE RIJEČI: *Kula Atlagića, Benkovac, numizmatika, venecijanski novac, kasnoantički novac, srednjovjekovni novac*

Kula Atlagića, selo udaljeno oko 4 km sjeverozapadno od Benkovca, svojim je spomenicima odavno privuklo pažnju arheologa i povjesničara.¹ U ovome radu pažnju ćemo posvetiti numizmatičkim nalazima pronađenim tijekom arheoloških istraživanja koja su 1997. godine provedena na prostoru oko crkve sv. Petra u organizaciji Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika.² Tom prilikom istraženo je 80 grobova koji se mahom datiraju u razvijeni i kasni srednji vijek. Pronađeni novci, njih ukupno 19 primjeraka, mogu se smjestiti u vremenski okvir od 4. do 18. stoljeća.³

Rimski novci zastupljeni su s dva brončana primjerka koja skromno svjedoče o životu na ovome području u kasnoj antici.⁴ Stariji primjerak novca pripada tipu *Urbs Roma* kakve su između 330. i 340. godine kovali Konstantin I. i njegovi nasljednici. (br.1) Njegova oštećenost onemogućava nas da ustvrdimo u kojoj je kovnici kovan, no po promjeru i težini jasno je da je emitiran prije 337. godine. Nešto mlađi je novac uzurpatora Magnencija. (br.2) Ovaj tip je u različitim varijantama kovan između 350. i 353. godine u zapadnim kovnicama i Rimu. Po ostatku slova u odsječku možemo zaključiti da je primjerak iz Kule Atlagića emitiran iz kovnice Arelate.⁵

* Rad posvećujem cijenjenom profesoru Janku Beloševiću uz najbolje želje za dobro zdravlje i puno uspjeha u radu.

¹ L. MARUN, 1998, 136, 140, 145-147, 233, 277, 278, 284, 291; ostalu literaturu koja se tiče povijesti i arheologije Kule Atlagića vidi u: V. DELONGA, 1997, 189, 190.

² O ovim istraživanjima izvještava M. PETRINEC, 2000.

³ Numizmatičke nalaze s groblja kod crkve sv. Petra spominje M. PETRINEC, 2000; u daljnjem tekstu navodimo analogne nalaze isključivo na kasnosrednjovjekovnim grobljima dok o ostalim numizmatičkim nalazima na području Benkovačkog kraja vidi u: I. MIRNIK, 1987.

⁴ T. ŠEPAROVIĆ, 2003; Ostala dva od ranije poznata primjerka vidi u: I. MIRNIK, 1987, 89.

⁵ RIC VIII, 157.

Među numizmatičkim nalazima koje datiramo od kraja 12. do 18. stoljeća prevladava venecijanski novac. Takva slika uobičajena je na dalmatinskim srednjovjekovnim grobljima što uopće nije začuđujuće s obzirom na venecijansku višestoljetnu političku i trgovačku dominaciju na Mediteranu, pri čemu je kontrola istočne jadranske obale bio jedan od njenih najvažnijih strateških ciljeva.⁶

Među tim novcem prevladavaju srebrni zdjelčasti denari (*piccoli*) kovani od druge polovice 12. stoljeća. Najstariji, pronađen u grobu 10, pripada duždu Oriju Malipieru (1178.-1192. god.)⁷. čija je mudra politika spram Bizantskog carstva dovela do povećanja utjecaja i trgovine Venecije na Istoku.⁸ (br.3) Slični primjerci dosta su česti na srednjovjekovnim grobljima sjeverne Dalmacije. Nalazimo ih na sv. Spasu, Biskupiji, Begovači⁹ i Galovcu.¹⁰ Moguće je da je naš primjerak dospio u zemlju u doba nakon 1185. godine kada je crkva sv. Petra u Boištu bila predana templarima iz Vrane koji su, kao čuvari srednjovjekovnih prometnica, tu formirali hospicij.¹¹

Dva zdjelčasta denara možemo pripisati duždu Enricu Dandolu (1192. - 1205. god.)¹² koji nastavlja mudru vanjsku politiku Orija Malipiera i u čije doba Venecija postaje prava pomorska i trgovačka velesila na Mediteranu.¹³ (br. 4,5) Kako se ti denari ne mogu preciznije datirati, ne možemo znati jesu li u Ravne kotare dospjeli prije ili poslje zauzeća Zadra 1202. godine. Od ostalih nalaza novca Enrica Dandola bilježimo tek jedan primjerak na groblju u Galovcu.¹⁴

Dužd Giovanni Dandolo (1280.-1289. god.) također je zastupljen primjerkom zdjelčastog denara. (br. 6)¹⁵ Taj je, međutim, znatno lošije kvalitete kovine u odnosu na one koje smo prethodno spomenuli. Time on svjedoči o jednom teškom razdoblju po državu sv. Marka kada dolazi do velike oskudice, a pogodili su je i potres, poplava, te kuga.¹⁶ Novci koji su u to vrijeme emitirani pronađeni su na sv. Spasu,¹⁷ Galovcu,¹⁸ Putalju,¹⁹ Grborezima,²⁰ te u crkvi sv. Martina kod Sukošana.²¹

Zdjelčasti denar pronađen u grobu 73, kovan je za dužda Pietra Gradeniga (1289.-1311. god.) (br. 7).²² Ovaj se dužd uspješno nosio s unutarnjim problemima i urotama, ratovao je s Padovom i Ferrarom, a gušio je ustanke na Kreti i u Zadru.²³ U njegovo doba izdana su dva dekreta uperena protiv brojnih imitacija venecijanskih groša koji su osobito često bili emitirani iz Raške, a u Dalmaciji su ih kovali banovi Pavao i Mladen Šubić.²⁴ Novce Pietra Gradeniga na kasnosrednjovjekovnim grobljima susrećemo u crkvi Sv. Martina kod Sukošana²⁵. zatim u Grborezima,²⁶ Galovcu,²⁷ te na Begovači i Biskupiji.²⁸

Također iz 14. stoljeća je mezanin dužda Andree Dandola (1343.-1354. god.) obrazovanog i učenog čovjeka, koji je pisao kronike od goleme važnosti za povijest Venecije (br. 8).²⁹ Sudjelovao je u križarskom ratu pokrenutom od Pape Klementa VI., a vojevao je i u Dalmaciji protiv Ludovika

⁶ O rasprostranjenosti venecijanskog, ugarskog, akvilejskog i komunalnog novca na kasnosrednjovjekovnim grobljima vidi u: N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

⁷ M. PETRINEC, 2000, 224.

⁸ N. PAPADOPOLI I, 1893, 75.

⁹ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

¹⁰ J. BELOŠEVIĆ, 1989, 77, 78.

¹¹ N. JAKŠIĆ, 1984, 342.

¹² M. PETRINEC, 2000, 221, 224.

¹³ F. C. LANE, 2007, 50-56.

¹⁴ J. BELOŠEVIĆ, 1989, 78.

¹⁵ M. PETRINEC, 2000, 224.

¹⁶ N. PAPADOPOLI I, 1893, 120.

¹⁷ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

¹⁸ J. BELOŠEVIĆ, 1989, 78.

¹⁹ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

²⁰ Š. BEŠLAGIĆ, 1964, 51.

²¹ J. VUČIĆ, 2006, 225.

²² M. PETRINEC, 2000, 224.

²³ F. C. LANE, 2007, 130-136.

²⁴ N. PAPADOPOLI I, 1893, 142, 143.

²⁵ J. VUČIĆ, 2006, 226.

²⁶ Š. BEŠLAGIĆ, 1964, 43.

²⁷ J. BELOŠEVIĆ, 1989, 77.

²⁸ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

²⁹ M. PETRINEC, 2000, 224.

Anževinca. U njegovo doba Veneciju je pogodio razoran potres, a 1348. godine i strašna epidemija kuge koja je usmrtila tri petine stanovnika grada. Slabljenju moći Venecije u to doba pridonosio je i iscrpljujući rat s Genovom vođen u mnogim dijelovima Mediterana. Na monetarnom planu za Andree Dandola dogodile su se brojne promjene. Među njima za nas je zanimljivo izdvojiti početak kovanja novih soldina, te mezanina u koje spada i primjerak iz Kule Atlagića.³⁰ Ove denominacije prvi put se javljaju za dužda Francesca Dandola (1329.-1339. god.), ali im je sada znatno poboljšana čistoća srebra od kojeg su kovani. Novce Andree Dandola bilježimo na grobljima u Biskupiji i Vrpolju,³¹ te osobito brojne u crkvi sv. Marina kod Sukošana.³²

U razdoblju 12.-14. stoljeća dolazi do velikog zamaha u razvoju obrtničke proizvodnje što pogoduje razvoju gradova od kojih mnogi, ekonomski ojačani i s razvijenom lokalnom autonomijom, kuju vlastiti novac. U tome se osobito ističu komune sjeverne Italije čiji je srebreni novac u Kuli Atlagića zastupljen s dva primjerka.

Zdjeličasti obol grada Mantove, pronađen u grobu 53 (br. 17), potječe iz doba koje se djelomično poklapa s razdobljem njena sudjelovanja u savezu lombardijskih gradova usmjerenom protiv Fridricha Barbarosse. Kovnicom u tom gradu između 1150. i 1256. godine upravljali su anonimni biskupi koji su time ostvarivali dio svoga prihoda.³³ Novci ovoga tipa pronađeni su na grobljima u Galovcu³⁴, na Putalju,³⁵ te u crkvi sv. Martina kod Sukošana.³⁶

Grad Padova zastupljen je zdjeličastim denarom (*piccolo*) kovanim u doba kada ova komuna vodi borbu s veronskom obitelji Scaligeri koja je nastoji staviti pod svoju vlast³⁷ (br. 18).³⁸ Inačica ovog tipa novca kuje se i nakon 1318. godine kada Padovom gospodari obitelj Carrara što je ujedno i razdoblje najvećeg ekonomskog i kulturnog procvata, te političkog uspona ovoga grada.³⁹ Najbliži nalazi padovanskog novca na kasnosrednjovjekovnim grobljima zabilježeni su u crkvi sv. Martina kod Sukošana⁴⁰, Galovcu⁴¹, Grborezima⁴² i Gornjim Koljanima.⁴³

Iz sredine 13. stoljeća je mali denar ili parvul grada Splita. (br. 19)⁴⁴ Taj tip autonomnog novca kovao se jamačno u samom gradu, a emitiran je u različitim varijantama kroz nekoliko desetljeća.⁴⁵ Zbog blizine nalazišta i količine novca spomenut ćemo ovdje skupni nalaz spalatina iz Žažvića na istočnom rubu Ravnih kotara.⁴⁶ Što se kasnosrednjovjekovnih grobalja tiče, osobito su brojni nalazi spalatina uokolo crkve sv. Jurja na Putalju,⁴⁷ te na groblju crkve sv. Spasa na vrelu Cetine.⁴⁸

Na početku 15. stoljeća došlo je do velikih političkih promjena na istočnoj jadranskoj obali. Naime, 1409. godine Ladislav Napuljski prodao je Veneciji Zadar, Pag, Novigrad i Vranu, te sva svoja prava na Dalmaciju pa je granica mletačkog posjeda sada dosegala do Korlata, nešto zapadnije od današnje Kule Atlagića. To je izazvalo reakciju hrvatsko-ugarskog kralja Žigmunda koji u drugom desetljeću 15. stoljeća vodi na ovim prostorima više bezuspješnih ratova protiv Venecije. Iz toga doba na lokalitetu je zabilježen nalaz novca Akvilejskog

³⁰ N. PAPADOPOLI, I, 1893, 179.

³¹ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

³² J. VUČIĆ, 2006, 226.

³³ CNI, IV, 220-222.

³⁴ J. BELOŠEVIĆ, 1989, 78.

³⁵ T. BURIĆ, S. ČAČE, I. FADIĆ, 2001, 236.

³⁶ J. VUČIĆ, 2006, 227.

³⁷ CNI, VI, 182.

³⁸ M. PETRINEC, 2000, 224.

³⁹ CNI, VI, 182-186.

⁴⁰ J. VUČIĆ, 2006, 227.

⁴¹ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

⁴² Š. BEŠLAGIĆ, 1964, 43, 52.

⁴³ A. JURČEVIĆ, 2008, 145.

⁴⁴ M. PETRINEC, 2000, 224.

⁴⁵ I. RENGJEO, 1959, 39-42.

⁴⁶ I. MIRNIK, 1981, 118.

⁴⁷ T. BURIĆ, S. ČAČE, I. FADIĆ, 2001, 228.

⁴⁸ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

patrijarhata (br. 16). To je denar ili solad Ludovika II vojvode od Teka, kojega je na čelo akvilejske crkve postavio sam kralj Žigmund nakon što je 1412. godine izvršio invaziju na Furlaniju.⁴⁹ Ovakvi novci osobito su česti na području sjeverne Italije i Švicarske, a poznamo ih i s grobalja u Biskupiji,⁵⁰ Ričicama,⁵¹ Grborezima,⁵² te s Putalja.⁵³

Druga polovica 15. i početak 16. stoljeća vrijeme je narastajuće osmanske opasnosti. Osmanske čete često koriste staru srednjovjekovnu cestu za svoje pljačkaške pohode i zalijetanja prema Zadru. U strahu od Osmanlija stanovništvo se sve više povlači prema obali ili se seli u druge krajeve ostavljajući pustim prostore Ravnih kotara. Tako je opustio i kraj oko Benkovca koji 1527. godine pada u osmanske ruke. Iz ovoga doba potječe primjerak novca dužda Andree Gritija koji je i sam kao diplomat neko vrijeme proveo u osmanskome zarobljeništvu (br. 12). To je bezzo ili pola solda kakav se po odluci venecijanskog Vijeća desetorice kuje od rujna 1525. godine.⁵⁴ Njegovim emitiranjem nastojalo se nadoknaditi pomanjkanje novca, osobito zlatnog dukata, koje je nastalo usljed velike potražnje za ovom denominacijom.⁵⁵

Iz razdoblja osmanske okupacije na lokalitetu nisu zabilježeni nalazi novca što nam može biti pokazatelj zamiranja života na ovim prostorima u drugoj polovici 16. i u 17. stoljeću.⁵⁶ To je burno razdoblje mletačko - osmanskih ratova za kojih je opustio prostor Ravnih kotara, no to ne znači da trgovine i kontakata suprostavljenih strana i na ovim prostorima nije bilo.

Razdoblje nakon oslobođenja od osmanske vlasti zastupljeno je nalazima anonimnih bakrenih solda kakvi su kovani za potrebe trgovine u krajevima koje je Venecija držala na istočnoj jadranskoj obali i jugoistoku Europe. (br. 13-15) Među njima dva su primjerka u vrijednosti jednog i dva solda koji pripadaju tipu kakav se kovao za Dalmaciju i Albaniju, dok je jedan u vrijednosti dva solda, bio namijenjen za ratnu mornaricu i poluotok Moreju.⁵⁷

Ovi primjerci ujedno predstavljaju najmlađe numizmatičke nalaze na lokalitetu. Gledajući u cjelini možemo zaključiti da relativno skromni, ali i prilično raznoliki nalazi novca na groblju kod crkve sv. Petra u Kuli Atlagića, ipak pružaju dragocjenu sliku optjecaja novca kroz povijest ovog dijela Ravnih kotara.

⁴⁹ G. BERNARDI, 1975, 158.

⁵⁰ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

⁵¹ V. KOVAČIĆ, Ž. MIKIĆ, N. JAKŠIĆ, G. NIKŠIĆ, 1983, 39-41.

⁵² Š. BEŠLAGIĆ, 1964, 15.

⁵³ N. JAKŠIĆ, 1996, 171.

⁵⁴ N. PAPADOPOLI, II, 1907, 169.

⁵⁵ N. PAPADOPOLI, II, 1907, 139.

⁵⁶ Izuzetak možda čini soldo (br. 13) ukoliko je kovano već 1626. godine. O tome vidi u: N. PAPADOPOLI, III, 1919, 909, 933.

⁵⁷ N. PAPADOPOLI, III, 1919, 908-940.

OPIS NOVCA

a) rimski novac

1. Constantinus I.

(Urbs Roma)

Datacija: 330.-337. g.

Centenionalis; kovnica ?, RIC ?

Bronca; Dim.: ø 18mm. Težina: 2.37g.

Nalaz uz južni zid apside. Jako istrošen; MHAS 355.

T. ŠEPAROVIĆ, 2003, 47.

2. Magnentius

Datacija: 350.-353. g.

AE 2; kovnica: kovnica: Arelate; RIC 157.

Tip: Gloria Romanorum; car galopirajući probada klečćeg barbara.

Bronca; Dim.: ø 22mm. Težina: 4.15g.

Nalaz van groba u nasipu. Istrošen; MHAS 356.

T. ŠEPAROVIĆ, 2003, 47.

b) venecijanski novac

3. Orio Malipiero

Datacija: 1178. -1192. g.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli I, p. 78/5.

Av.: +AVR DVX; Križ u kružnici. Rv.: +S MARCVS; kao avers.

Srebro; Dim.: ø 14mm. Težina: 0.26g.

Grob 10. Dobro sačuvan; MHAS 1386.

M. PETRINEC, 2000, 224.

4. Enrico Dandolo

Datacija: 1192.-1205. g.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli I, p. 87/3.

Av.: +ENRIC DVX; Križ u kružnici. Rv.: +S MARCVS; kao avers.

Srebro; Dim.: 13x14mm. Težina: 0.30g.

Grob 60. Dobro sačuvan; MHAS 1387.

M. PETRINEC, 2000, 221, 224.

5. Enrico Dandolo

Datacija: 1192.-1205. g.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli I, p. 87/3.

Av.: +ENRIC DVX; Križ u kružnici. Rv.: +S MARCVS; kao avers.

Srebro; Dim.: ø 13mm. Težina: 0.22g.

Nalaz van groba. Istrošen; MHAS 1388.

6. Giovanni Dandolo

Datacija: 1280.-1289. g.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli I, p. 138/3.

Av.: +IO DA DVX; križ u kružnici. Rv.: +S MARCVS; kao avers.

Srebro; Dim.: ø 12mm. Težina: 0.16g.

Grob 63. Istrošen; MHAS 1390.

M. PETRINEC, 2000, 224.

7. Pietro Gradenigo

Datacija: 1289.-1311. g.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli I, p. 145/3.

Av.: +PE GRA DVX; Križ u kružnici. Rv.: +S MARCVS; kao avers.

Srebro; Dim.: ø 13mm. Težina: 0.25g.

Grob 73. Dobro sačuvan; MHAS 1391.

M. PETRINEC, 2000, 224.⁵⁸

8. Andrea Dandolo

Datacija: 1343.-1354. g.

Mezzanino.

Papadopoli p.181, 182/3.

Av.: AN DADVL DVX S M VENE; Dužd daje voštanicu sv. Marku. Rv.: XPE RES VRESIT;
Krist izlazi iz groba.

Srebro; Dim.: ø 16mm. Težina: 0.52g.

Pronađen u crkvi između grobova 8 i 9. Oštećen; MHAS 1392.

M. PETRINEC, 2000, 224.

⁵⁸ Uz novac P. Gradeniga rob je sadržavao 3 prstena i željeznu pređicu.

9. Neodrediv

Datacija: kraj 12.-14. st.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli ?

Srebro; Dim.: ø 12mm. Težina: 0.27g.

Grob 10. Jako istrošen; MHAS 1389.

10. Neodrediv⁵⁹

Datacija: kraj 12.-14. st.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli ?

Srebro; Dim.: ø 13mm. Težina: 0.15g.

Nalaz van groba. Jako istrošen; MHAS 1393.

11. Neodrediv⁶⁰

Datacija: 13.-14. st.

Zdjeličasti denar (piccolo).

Papadopoli ?

Srebro; Dim.: ø 12mm. Težina: 0.18g.

Nalaz van groba. Istrošen; MHAS 1394.

12. Andrea Gritti

Datacija: 1523.-1538. g.

Bezzo.

Papadopoli II, p.169/164.

Av.: ANDREAS GRITI DVX; Pizanski križ u kružnici.

Rv.: I HOC S VINCIT; Lav sv. Marka ide lijevo.

Srebro; Dim.: ø 14mm. Težina: 0.28g.

U zemlji ispod srušenog oltara. Dobro sačuvan; MHAS 1395.

⁵⁹ Po ostatku slova čini se da bi mogao biti dužd Lorenzo Tiepolo 1268.-1275. god.

⁶⁰ Moguće da je riječ o Pietru Gradenigu poput primjerka br. 7.

13. Dalmatia et Albania

Datacija: 17.-18. st.

Soldo, Venezia, CNI p. 634.

Av.: DALMA ET ALBAN.

Rv.: SAN MARC VEN; Poprsje lava sv. Marka s
Evandjeljem; U egzergu I.

Bakar; Dim.: ø 22mm. Težina: 3.64g.

Grob 79. Odlično očuvan; MHAS 1396.

14. Dalmatia et Albania

kraj 17.-18. st.

Gazzetta, Venecija, CNI p. 623.

Av.: DALMA ET ALBAN.

Rv.: SAN MARC VEN; Poprsje lava sv. Marka s
Evandjeljem; U egzergu II.

Bakar; Dim.: ø 28mm. Težina: 5.31g.

Nalaz van groba. Dobro sačuvan. MHAS 1397.

15. Grčko-egejski prostor, Armata et Morea

Datacija: kraj 17.-18. st.

Gazzetta, Venecija, PAPADOPOLI III, p. 95/5.⁶¹

Av.: ARMATA ET MOREA.

Rv.: S MARC VEN; Poprsje lava sv. Marka s Evandjeljem. U egzergu II.

Bakar; Dim.: ø 28mm. Težina: 7.14g.

Iz razorenog groba u crkvi. Dobro sačuvan; MHAS 1398.

c) ostali srednjovjekovni novac

16. Ludovik II.

Datacija: 1412.-1420. g.

Denar, Akvileja.

Bernardi p. 159/69.

Av.: +LODOVICVS DVX D TECH; Grb u obliku štita.

Rv.: PATRA AQVILE; Bogorodica sjedi s malim Isusom.

Srebro; Dim.: ø 17mm. Težina: 0.59g.

Grob 53; Dobro sačuvan; MHAS 1399.

⁶¹ Kod Papadopolia je natpis Armata et Morea kao i Dalma et Alba na reversu.

17. Mantova; Anonimi biskupi

Datacija: 1150.-1256. g.

Zdjeličasti obol, Mantova, CNI p. 221/11.

Av.: +EPISCOP; Inicijali u kružnici. Rv.: +MANTVE; Križ u kružnici.

Srebro; Dim.: \varnothing 14mm. Težina: 0.18g.

Grob 53; Istrošen; MHAS 1401.

18. Padova; Republika

Datacija: 1271.-1328. g.

Denar, Padova, CNI p. 183/2.

Av.: +CIVITAS; Zvijezda sa 6 krakova u krugu. Rv.: +DE PADVA; Kao avers.

Srebro; Dim.: \varnothing 13mm. Težina: 0.22 g.

Pronađen u apsidi; Istrošen; MHAS 1400.

M. PETRINEC, 2000, 224.

19. Split

Datacija: sredina 13. st.

Mali denar (parvul), prvi tip, Split, Rengjeo p. 42.

Av.: Dva okomita štapića između kojih je naopako E.

Rv.: Križić s više sitnih kuglica.

Srebro; Dim.: \varnothing 12mm. Težina: 0.20g.

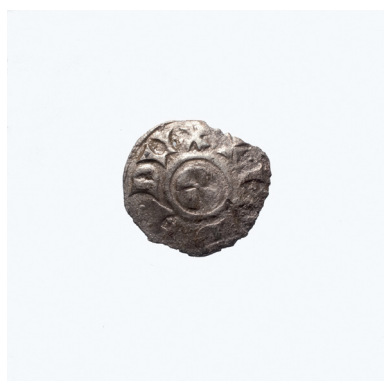
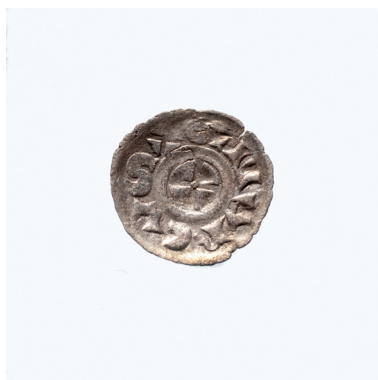
Grob 53; Oštećen; MHAS 1402.

M. PETRINEC, 2000, 224.

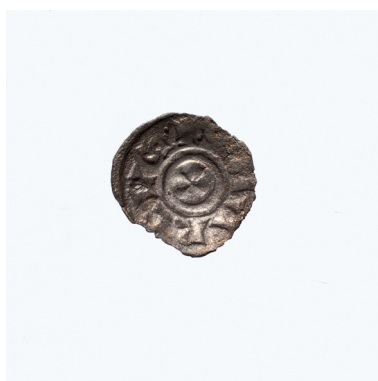

5

6

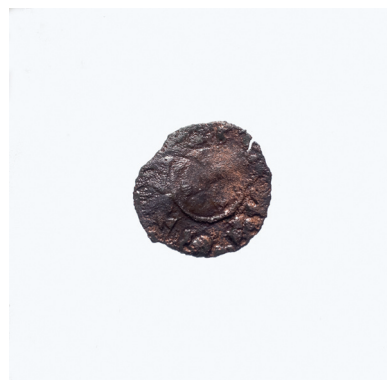

7

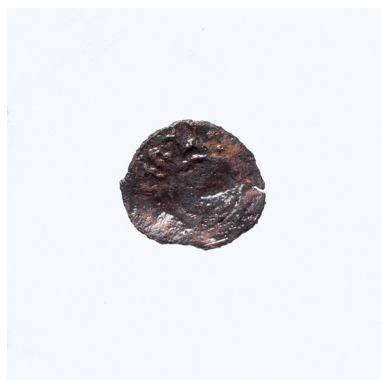

8

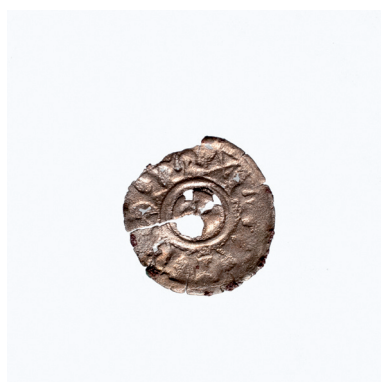

9

10

11

12

13

14

15

16

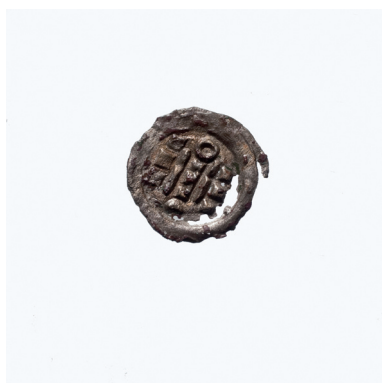

17

18

19

LITERATURA

- BELOŠEVIĆ, J., 1989. - Janko Belošević, Prethodni izvještaj o rezultatima istraživanja lokaliteta Crkvina u selu Galovac kod Zadra, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 28(15), Zadar, 71-82.
- BERNARDI, G., 1975. - Giulio Bernardi, *Monetazione del Patriarcato di Aquileia*, Trieste.
- BEŠLAGIĆ, Š., 1964. - Šefik Bešlagić, *Grborezi. Srednjovjekovna nekropola*, Sarajevo.
- BURIĆ, T., ČAČE, S., FADIĆ, I., 2001. - Tonči Burić, Slobodan Čače, Ivo Fadić, *Sv. Juraj od Putalja*, Split.
- CORPUS NUMMORUM ITALICORUM (CNI), reprint, Rim 1982.
- DELONGA, V., 1997. - Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici u srednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split.
- JAKŠIĆ, N., 1984. - Nikola Jakšić, Topografija pravca via Magna cesta vocata tendens per Lucam, *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 14, Split, 325-344.
- JAKŠIĆ, N., 1996. - Nikola Jakšić, Kasnosrednjovjekovno groblje kod crkve Sv. Spasa u Vrh Rici (analiza), *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 23, Split, 139-172.
- JURČEVIĆ, A., 2008. - Ante Jurčević, Groblje u Crkvini u Gornjim Koljanima – istraživanja godine 2007, *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 35, Split, 135-150.
- KENT, J. P. C., 1981. - John P. C. Kent, *The Roman Imperial Coinage (RIC)*, vol. VIII, London.
- KOVAČIĆ, V., MIKIĆ, Ž., JAKŠIĆ, N., NIKŠIĆ, G., 1983. - Vanja Kovačić, Živko Mikić, Nikola Jakšić, Goran Nikšić, *Ričice, nekropola stećaka*, Split.
- LANE, F. C., 2007. - Frederic C. Lane, *Povijest Mletačke Republike*, Zagreb.
- MARUN, L., 1998. - Lujo Marun, *Starinarski dnevnici*, Split.
- MIRNIK, I., 1981. - Ivan Mirnik, *Coin Hoards in Yugoslavia*, BAR International Series 95, Oxford.
- MIRNIK, I., 1987. - Ivan Mirnik, Nalazi starog novca u Benkovcu i okolici, *Benkovački kraj kroz vjekove*, Zbornik I, Benkovac, 83-100.
- PAPADOPOLI, N., 1893-1919. - Nicolò Papadopoli, *Le monete di Venezia*, I-III, Venezia.
- PETRINEC, M., 1996. - Maja Petrinc, Kasnosrednjovjekovno groblje kod crkve Sv. Spasa u Vrh Rici (katalog), *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 23, Split, 7-138.
- PETRINEC, M., 2000. - Maja Petrinc, Izvještaj o arheološkim iskopavanjima crkve Sv. Petra na Kuli Atlagića, *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 27, Split, 219-226.
- RENGJEO, I., 1959. - Ivan Rengjeco, *Corpus der mittelalterlichen Münzen von Kroatien, Slavonien, Dalmatien und Bosnien*, Graz.
- ŠEPAROVIĆ, T., 2003. - Tomislav Šeparović, *Zbirka rimskog novca u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika*, Split.
- VUČIĆ, J., 2006. - Jakov Vučić, Nalazi grobova u crkvi Sv. Martina kod Sukošana, *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 33, Split, 213-233.

NUMISMATIC FINDS AT THE CEMETERY BY THE CHURCH OF ST. PETER
IN KULA ATLAGIĆA NEAR BENKOVAC

SUMMARY

Numismatic finds recovered during the archaeological research undertaken in 1997 at the cemetery area by the church of St. Peter in Kula Atlagića near Benkovac are published in this paper. There were 19 specimens of coins. The earliest coins can be dated to late Antiquity whereas the latest Venetian soldi were minted in the 17th and 18th centuries for Dalmatia, Albania and Morea. Silver medieval Venetian coins make most of the finds, alongside examples from the cities of Padua, Mantua, Split and Aquileian patriarchate.

KEY WORDS: *Kula Atlagića, Benkovac, numismatics, Venetian coins, late Antique coins, medieval coins*

Prijevod / *Translation*: Marija Korona